

זמן זמן תלמי
המלך
המלך המלך

חזון כהן ק'א"מ הרמס קטמן הטה

①

מאי חנוכה דחנו
רבנן 'בב"ה בכסליו זימי דחנוכה תמניא
אינון דלא למספד בהון ונדלא להתענות בהון
שכשנבנסו יווניו להיכל ממאו כל השמנים שבחיכל וכשגברה מלכות
בית השמונאי ונצחום בדיקן ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה
מונה ברותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה
בו נס והדליקו כמנה שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאוהו ימים טובים
בהלל והודאה

②

בַּיָּמִים הָהֵם, בְּרֵאשִׁית מֶלֶךְ אַנְטִיּוֹכוֹס עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, הִתְחִילוּ
לְצַמֵּחַ מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרָאוֹת בְּעַם יְהוּדָה. כִּי אַנְטִיּוֹכוֹס הִרְשָׁע,
בְּהַכּוֹתוֹ אֶת מֶלֶךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמְלֹךְ עָלֶיהָ, גָּבַהּ לְבוֹ עַד מָאֵד. וַיַּעַשׂ
צָלֶם גְּדוֹל בְּתוֹמֹנְתוֹ מִזֶּהָב לְאֱלוֹהַ, וַיִּגְזֹר אִמְרו, וַיִּשְׁלַח בְּכָל מְקוֹמוֹת
מִמְשָׁלְתוֹ לְכָל עַם וְעַם לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְצָלֶם הַהוּא. וַיֹּאמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם
אֵלָיו, וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ. וַיָּבֵאוּ מִפְּרִיצֵי בְנֵי עַמְנוּ, מִגִּילְאֹס וּשְׁמַעוֹן וּשְׂאֵר
כָּל רְשָׁעֵי עַמְנוּ, אֶל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵלָיו, וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְצָלֶם, וַיַּעֲזֹרוּ אֶת
הַמֶּלֶךְ לְהִרְעוֹ לְיִשְׂרָאֵל.

מִרְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל, מִפְּרִיצֵי עַמְנוּ, אֶל הַמֶּלֶךְ אַנְטִיּוֹכוֹס. וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר: "נִרְאָה מוֹפֵת בִּירוּשָׁלַיִם כֶּה זָכָה, וַיִּשְׁמְחוּ עִמָּה
בּוֹ. וְהָמָּה אוֹמְרִים: זֶה מִבְּשָׂר, כִּי אַנְטִיּוֹכוֹס הַמֶּלֶךְ מֵהֵרָה יָמוֹת וַיֵּרֵד
מִגְדֻלְתוֹ, וְהֵם יִשְׁמְחוּ עַל מִפְּלַת אֲדוֹנֵנו הַמֶּלֶךְ."

וְאִז נִתְפַּשׂ אֲלֵעֶזֶר הַכֹּהֵן הַחֹכֵם, שֶׁר הַכֹּהֲנִים, וְהוּא אֲלֵעֶזֶר הַכֹּהֵן.
וַיֹּאמֶר אֵלָיו פּוֹלִיפּוֹס כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה: "אֲלֵעֶזֶר הַכֹּהֵן! הֲלֹא
אִישׁ חָכֵם וְנָבוֹן אָתָּה! אֵל נָא תַעֲבֹר אֶת מִצּוֹת אֲדוֹנֵנו הַמֶּלֶךְ. עֲבֹד
לְצַלְמוֹ, וְאֵכֵל מִבְּשָׂר זָבָחוֹ, וְתַחֲיֶה וְלֹא תָמוּת!" וַיַּעַן אֵלָיו וַיֹּאמֶר:
"חֲלִילָה לִי לְהַפִּיר אֶת מִצּוֹת אֱלֹהֵי, שֶׁהוּא אֱלֹהֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֱלֹהֵי
הָעוֹלָם הַבָּא, וְלַעֲשׂוֹת אֶת מִצּוֹת הַמֶּלֶךְ אַנְטִיּוֹכוֹס, אֲשֶׁר יָמְיוֹ כָּצֵל
עוֹבֵר." וַיִּקְחֵהוּ פּוֹלִיפּוֹס בְּסַתֵּר, וַיֹּאמֶר לוֹ: "הֲלֹא יָרַעְתָּ כִּי אֶהְבְּתִיךָ
וְכַבְּדִתִּיךָ. זֶה לִי יָמִים רַבִּים, מִזְּמַן הַיּוֹתֵי מִשְׁרַת לְתַלְמֵי הַמֶּלֶךְ, כִּי בָאתָ
אֵלָיו לְהַמְלִיץ לוֹ אֶת סִפְרֵי תוֹרַתְכֶם וְאֶת סִפְרֵי נְבִיאֵיכֶם. וְעַתָּה חִמְלַתִּי
עַל נַפְשְׁךָ וְעַל שִׁיבְתְּךָ, וְלֹא תִסָּבֵל נַפְשִׁי לְהִרְעוֹ אֵלֶיךָ. יִקַּח נָא מַעַט
בְּשָׂר מִבְּשָׂר זָבָחֵיכֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם אוֹכְלִים מֵהֶם, וַיִּתֵּן לְפָנָי הָעַם -
וְתֹאכְלֵהוּ. וַיֹּאמְרוּ: מִזְבְּחֵי צָלֶם הַמֶּלֶךְ אֶכְלָתָ, וְתַחֲיֶה וְלֹא תָמוּת." וַיְהִי
כִשְׁמַע אֲלֵעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶת דְּבָרָיו, וַיִּתְבּוֹנֵן בְּקִדְשֵׁת כְּהֻנָּתוֹ וּבְחַתְּפֹאֲרֹת
חֻמְקָתוֹ וּבְגִדְלֹת יְהוּדָתוֹ וּבְהוֹד עֲבוֹדָתוֹ, וַיִּלְעַג עַל דְּבָרֵי פּוֹלִיפּוֹס,
וְעַתָּה חֲלִילָה לִי לְטַנֵּף אֶת קִדְשֵׁתִי וּלְטַמֵּא אֶת טְהוֹר שִׁיבְתִי וְלַחַת
בְּמִרְמָה לְבַחְזוֹרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲתִי רַפְיוֹן יָדִים בְּאַמוֹנַת תּוֹרַת יי."

③ בַּשָּׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ שׁוֹנְאִים לִירוּשָׁלַיִם נִכְנְסוּ עִמָּהֶם
 עַמּוּנִים וּמוֹאָבִים שֶׁנֶּאֱמַר (איכה א. י) 'יָדוּ פֶּרֶשׁ צָר עַל כָּל
 מַחְמַדֶּיהָ כִּי רָאָתָה גּוֹיִם בָּאוּ מִקִּדְשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא
 יָבֹאוּ בַקֶּהֶל לְךָ, נִכְנְסוּ לְבֵית קִדְשֵׁי הַקְּדוּשִׁים וּמָצְאוּ שָׁם
 שְׁנֵי כְרוּבִים נֹטְלוֹ אוֹתָן וְנָתְנוּ אוֹתָן בְּכַלְיָהּ וְהָיוּ מַחְזִירִין
 אוֹתָן בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאוֹמְרִים לֹא הָיִיתֶם אוֹמְרִים שְׂאֵין
 הָאָמָה הַזֹּאת עוֹבְדַת עֲבֹדַת כּוֹכָבִים רְאוּ מָה מְצִינּוּ לָהֶם
 וּמָה הָיוּ עוֹבְדִים הָאֵל כָּל אֶפְיֵן שְׂוִין

④ נבראו בער: שבת בין השמשות וכי המזיקין וקבורתו של משה וכי
 צבת בצבת עשויה. עיקר הדעה היא ההבדלה, ההבדלה בין קודש לחול, בין
 אור לחושך, בין טמא לטהור, בין ישראל לעמים. מניעת ההבדלה היא שגרמה
 לרשעי עולם לדבר על ד' תועה, כענין שנחריב מלך אשור שהשוה לדבר על ד'
 אלהים חיים כעל אלהי גויי הארצות, שהם תוהו והבל. והסרון ההבדלה מתפלש
 הוא ג"כ בגרוצים ונחלשים שבכל דור, שהם מציצים על ההבל שבשאר האמונות,
 שיסודן תוהו וכזב, ואינם יכולים להתרומם ולהכיר, שההבדל שבין ישראל לעמים,
 שהוא הבדל עצמי שבין אור לחושך, מתגלה הוא ביותר כבד האמונה, כהבדל שבין
 עצם החכמה והסכלות, וזהו סוד קבורתו של משרע"ה מול בית פעור, היותר גסה
 וכעורה שבאמונות של ע"ז, שאפילו לאדוקי ע"ז ניכרת גנותה והבליותה. כי מה
 שיש לה עכ"פ איזה מקום בנפשות במציאות האנושיות מספיק הוא כבר לחלושי
 הנפש להחליש בלבם זוהר האמונה, בטענת "כל אפין שוין".

לקחת מכל דבר טוב שימצא אצל הגויים אשר סביבותיו. וכ"ז
 שרוחו בקרבו איתן ונאמן לשם ד' אלהי ישראל ותורתו, הדבר
 אינו מצוייר כאילו הגויים נכנסים אל גבולו ונוגעים בנחלתו,
 כ"א הוא יבא לקחת מאתם, או המה יביאו לו את הדרוש לו
 לקבל מהם, יפיתו של יפת באהלי שם⁴. אבל כאשר רוח יון
 פרץ להכנס בתוך עומק קדושתן של ישראל, לעשות צביון חדש
 על הרוח הישראלי, ותשוקות חדשות בפנימיות החיים
 הישראלים ע"פ המדה היונית, כיון שנכנסו להיכל, טמאו כל
 השמנים שבהיכל, לא פסלו רק את עצמן של אותן הדיעות
 והתכונות שנפגמו ע"י המגע עם התרבות היונית ההוללת, כ"א
 הדבר פעל על כל המערכה של הדיעות והמדות המעשים
 והתורות, לתן בהם טעם לפגם, להורידם מקדושתם ולמנע
 פעולתם הטובה והקדושה על עם ד'.

⑤ יא. שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים
 שבהיכל. יחש ישראל אל אוה"ע, חכמתם מנהגיהם ונימוסיהם,
 כבר פרשו חז"ל¹ ההפרש שבין הקובלנא של "וכמשפטי הגויים
 אשר סביבותיכם עשיתם"² לאותה של "וכמשפטי הגויים
 סביבותיכם לא עשיתם"³, כמתוקנים שבהם לא עשיתם
 כמקולקלים שבהם עשיתם. אמנם העשיה כמתוקנים שבהם גם
 היא צריכה שמירה יתירה שלא ימשכו אחריהם לעשות ג"כ
 כנימוסים המקולקלים. והיסוד הנאמן להנהגה בזה הוא,
 שישראל צריך שימור את רוחו ולבבו מכל משמר, אם לפעמים
 יראה דבר טוב, הנהגה ישרה ותיקון ישובו של עולם בעמים
 ויקחם להביאם לגבולו, יראה שלא רוח העמים בכללו יכנס
 לתוכן חיי הפנימיים, כי בהכנס רוח העמים לתוך חיהם של
 ישראל אז אין מעצור ואין מעמד. אז כבר נהדף רוח ישראל
 ממקומו ועל כסאו ישב זר, כ"א רוח ישראל צריך שיהי איתן
 וקבוע בלב. התורה והמצוה וכל המדות הקדושות שהן שייכות
 לה, צריכות שיהיו חסנם ומעוזם של ישראל. ומצד החיצוני
 והטפל שבחיים, מצד צורך השעה וישוב העולם, יפנה לפעמים

⑥ על-כן חובתנו הקדושה היא, כי בראשית הצעד לאיזה צביון מדיני חברתי שלנו
 יהיה ניכר כראוי חותם חתום והטוהר התנכ"י הממוזג בחיינו מדורות עולם, וזה
 יובלט דוקא כמה שנמנע מהחדוש האירופי הזר לרוח התנ"ך והמסרת הלאמית
 הנובעת ממנו, שהוא הסתבכותה של האשה בבחירות ובחיים הציבוריים ההומים
 ורועשים בהמון.

וכדאי הדבר להבליט, שאנו צועדים את צעדי גאולתנו, לא על מנת להיות דוקא
 תלמידים של התרבות האירופית, שלפחות כמה שנוגע למוסר ולטהרת המדות
 פשטה את הרגל, על דעת כל המבקרים העמוקים שאינם מתפחדים ממראה וגובה
 קומתה אלא על מנת להשמיע עוד לעולם כולו את אמרתנו הרעננה הקדושה
 והבחירה¹. כפי מה שהיא תשאב ממקורנו פנימה. וראוי לנו ללכת על כל פנים,
 כפינה זו קוממיות בשעה הגדולה הזאת של הצורך להבלטת צביונו הלאמי בחיינו
 החברתיים על אדמתנו ובטוחים נוכל להיות שזה העוז יתן לנו ככוד בעולם הרבה
 יותר ממה שעלול לתן לנו כל חקוי חיצוני הבא על פי רוב מתוך חולשה פנימית.